

KATOLIKUS KÁNTORLAPOK

Szerkeszti: Balogh P. Piusz OPraem,
a gödöllői Premontrei Szent Norbert Egyházzenei Szakközépiskolában

A szentmise introitusa és a Kyrrie

Minden földi liturgikus cselekmény elkezdődik és véget ér. Csak a mennyei liturgia örök, amely nem más, mint az angyalok és az üdvözültek istencsürete. A földi liturgia a mennyeknek képeként és lenyomataként akar megvalósulni, ezért a kezdete és a vége egy ívként foglalja magába mindazt, amit tartalmaz. Tartalmának pedig a legnemesebbnek kell lennie, mert a liturgia Isten és ember találkozási helye.

A szentmise liturgiája a szentírási részek felolvasásával, az Egyház könyörgő, dicsérő és hálaadó szavának felkiáltásával és a krisztusi áldozatban való részvételrel von be Isten közelségébe. A mise első éneke, ahol a Szentírás megszólal: az introitus. Az első dicsérő és könyörgő felkiáltás: a Kyrrie (Uram, irgalmazz!).

Habár misekezdetre sok szép és becses népéneket szoktunk énekelni, valódi kezdőénekei és kezdőszövegei mégsem ezek, hanem azok a rövid zsoltáridézetek vagy prófétai szövegből vett részletek, amelyeket az introitus-énekek tartalmaznak. Karácsonykor: „Gyermek született nekünk, Fiú adatott nekünk”, húsvétkor: „Feltámadtam, és újból veled vagyok” vagy éppen az évközi időben pl.: „Az Úr az én fényem, kitől is félnék?” A felkiáltás-szerű kezdés sosem véletlen: az Egyház a szentmise kezdetekor mindig élénk akarja idézni az ünnep vagy az ünnepi időszak legfontosabb tartalmait, amiket legelőször kell a szemünk előtt tartani. És milyen jó, hogy ez az Isten szavával történhet, és hogy egyszerű gregorián dallamokon mindannyian, a hívek is az ajkukra vehetik, énekelhetik!

A szentmise elején, a bűnbánati rész után mindig felhangzik a lélek és szív mélyéről jövő felkiáltás: „Kyrrie, eleison!, Uram, irgalmazz!” — a mise első állandó része. Az Egyház legrégebb kiáltása ez Istenéhez, ezért tudjuk és használjuk görög nyelven is. Valójában nem bűnbánati esedezésről van szó benne. A „Kyrrie”, „Uram” megszólítás számtalan helyen szerepel az újszövetségi Szentírásban mint Jézusnak, Isten Fiának megszólítása az apostolok és a tanítványok részéről. Azok mondják ezt, akik tudják, hogy ő nem csak ember, hanem benne az Isten van jelen, ő a második isteni személy. Tehát az „Uram, irgalmazz!” ének szövegében az Egyház általunk nem pusztán bűneink bocsánatáért könyörgő,

hanem Jézust mint Istent szólítja meg, hódolattal járul elé, és valóságos létbeni helyzetét mondja ki: én vagyok a teremtmény, aki irgalomra szorulok, és te vagy a Teremtő Isten, aki nekem kegyelmet, irgalmat és életet adsz.

Balogh P. Piusz O. Praem

Kántortovábbképző Gyulafehérváron 2014-ben

Már 1990 előtt megfogalmazódott annak igénye, hogy a szentmiséken és egyházi szertartásokon szolgáló kántorok továbbképzése rendszeressé váljon Erdélyben. Az igény testet öltött, és az 1989-es fordulat után létrehozott Főegyházmegyei Zenei Bizottságnak lett egyik feladata annak megszervezése minden évben, mely feladatnak eleget is tett: idén 2014. február 10. és 13. között került rá sor Gyulafehérváron, a főegyházmegye székhelyén, a Papnevelő Intézetben. 106 kántor és kántornő volt jelen, többségében a gyulafehérvári főegyházmegyéből, de voltak egy néhányan a temesvári és a nagyváradai egyházmegyéből is. Külön öröm volt, hogy *Balogh Piusz* gödöllői premontrei atya, aki az egyik előadója volt a továbbképzőnek, egy népes csoportot hozott magával, így 124-re nőtt a jelenlévők száma.

A továbbképző programját nemcsak szakmai előadások tarkították, hanem lelki programok is: bűnbánati igeliturgia a szentgyónás elvégzésének lehetőségével, mindennap püspöki szentmise, valamint elmélkedések, melyeket *Veress Sándor Levente* kászonújfalvi plébános tartott. Mindennap a déli imaóra (szexta) és a vesperás éneklése is szerepelt a programban.

A szakmai előadásokat többen tartották. *Farkas László* plébános, középiskolai tanár a hangképzésről, *Balogh Piusz* „Zsoltárének a kántor és a nép hangján”, „Népszolozsma-misszió a Hit évében” és „A szentmise propriumának kegyelmi hatása” témában tartott előadásokat. *Medgyesy S. Norbert* művelődéstörténész, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára „Csíksomlyóhoz kötődő dramatikus Mária-énekek és életük a néphagyományában” címmel értekezett és bemutatta az Énekek Szent László tiszteletére című könyvet és CD-lemezt. *Geréd Vilmos* kolozsvári karnagy „Melizmatikus műfajok a liturgiában” címmel tartott előadást. Csoportos kórusképzés és énektanulás tette teljessé az együtt töltött időt.

Nagyon gyümölcsöző volt az együttlét, sokat lehetett tanulni. Hálásak vagyunk az előadónak, a szervezőknek és a közreműködőknek. Ez alkalom is bizonyosága annak, hogy együtt, közösen szép dolgokat lehet véghezvinni.

Tamás József segédpüspök,
a Gyulafehérvári Főegyházmegye Zenei Bizottságának titkára